

בע"ה, חמ"ד של חופש תשע"ו
בסימן תרבות ואמנות
בין אדם לאמונתו, לעמו וליצירתו

הפעלה 7 – כבד את אביך ואת אימך

חמ"ד של חופש – בין אדם להוריו

רציונאל:

ספר החינוך: "משורשי מצוה זו: שראוי לו לאדם שיכיר ויגמול חסד למי שעשה עמו טובה... ושייתן אל ליבו כי האב והאם הם סיבת היותו בעולם, ועל כן באמת ראוי לו לעשות להם כל עבודה ותועלת שיוכל, כי הם הביאוהו לעולם, גם יגעו בו כמה יגיעות בקטנותו. וכשיקבע זאת המידה בנפשו – יעלה ממנה להכיר טובת האל ברוך הוא, שהוא סיבתו וסיבת כל אבותיו עד אדם הראשון".

מצוות כיבוד הורים מופיעה כאחת מעשרת הדברות, ומכאן אנו יכולים ללמוד כמה היא בסיסית ומרכזית. בפעילות הזו נלמד להבחין בכל הטוב שהורינו מעניקים לנו. כמו שאמר בעל ספר החינוך, בשורש מצוות כיבוד הורים נמצאת הכרת הטוב שלנו כלפיהם. מתוך הכרת הטוב כלפי ההורים נתעורר גם להכרת הטוב כלפי הקב"ה על החיים שנתן לנו.

שימו לב - פעולה זו דורשת רגישות והתאמה, בכיתות בהן לא כל התלמידים גדלים עם שני הורים.

מטרות:

- התלמידים יבחינו בהשקעה של הוריהם ובנתינה הרבה שלהם בתחומים שונים.
- התלמידים ילמדו על חובת הכרת הטוב כלפי הוריהם.
- התלמידים יציעו דרכים מעשיות להבעת תודה כלפי הוריהם.

ההכנות הנדרשות:

- יש לצלם פעם אחת את פתקי המשימות (נספח 1) ולגזור כל פתק של קבוצה בנפרד.
- יש לכתוב על דף אחד "אבא", על השני "אימא" ולהביא סלוטייפ.
- יש לצלם את פתקי "לאבא ולאימא באהבה" (נספח 2) כמספר התלמידים.

מבנה הפעילות:

פתיחה – על מה תודה?

שלב א' – איך עושים את זה?

סיכום – לאבא ולאימא באהבה

שלב ב' – "עשה" ו"אל תעשה" בכיבוד הורים

פתיחה – על מה תודה?

- נחלק את התלמידים ל-4 קבוצות. כל קבוצה תקבל אחד מפתקי לאורך כל החיים ההורים מעניקים לנו את כל הדברים המוזכרים בכרטיסיות שקראנו, והרבה יותר מכך.

בע"ה, חמ"ד של חופש תשע"ו
בסימן תרבות ואמנות
בין אדם לאמונתו, לעמו וליצירתו

- המשימה מנספח 1. בכל פתק מקרה עליו צריך להודות (נתינת כסף, עזרה בריאותית, אירוח וחינוך). על כל קבוצה לקרוא את הפתק ולחשוב על מה היא צריכה להודות וכיצד עליה לעשות זאת.
- נדון:
 - מה היו הדברים שקיבלתם מהאנשים כלפיהם הבעתם תודה? (כסף, טיפול מסור, השקעה אישית ולימודית, מקום לגור, אוכל וכדו')
 - מיהם שני האנשים המעניקים לנו את הדברים הללו לאורך כל החיים? (ההורים שלנו).
 - אילו דברים נוספים ההורים נותנים לכם ועושים עבורכם?
- נאפשר לתלמידים לענות לשאלות, לפרט ולספר.
- נכתוב על הלוח את הדברים עליהם אנו צריכים להודות להורינו.

שלב א' – איך עושים את זה?

- נאמר: בשלב הקודם הכרנו תחומים רבים בהם ההורים טורחים, עמלים ומעניקים לנו. כעת נראה מה החלק שלנו.
- נקריא את המקור הבא (ספר החינוך, ל"ג, מצוות כיבוד אב ואם):

מצות כיבוד אב ואם

שנאמר: "כבד את אביך ואת אמך" (שמות כ', י"א).
משורשי מצוה זו: שראוי לו לאדם שיכיר ויגמול חסד למי שעשה עמו טובה...
ושייתן אל ליבו כי האב והאם הם סיבת היותו בעולם,
ועל כן באמת ראוי לו לעשות להם כל עבודה ותועלת שיוכל, כי הם הביאוהו לעולם,
גם יגעו בו כמה יגיעות בקטנותו.
וכשיקבע זאת המידה בנפשו – יעלה ממנה להכיר טובת האל ברוך הוא,
שהוא סיבתו וסיבת כל אבותיו עד אדם הראשון.

- נסביר: נראה כי הכרת הטוב שלנו כלפי הורינו, על כל מה שהם מעניקים לנו, מתבטאת במצוות כיבוד הורים. כאשר אנו משתדלים במצווה זו אנו מבטאים את ההערכה שלנו ומשיבים תודה להורינו היקרים!
 - נערוך תחרות בין הקבוצות (לפי ארבעת הקבוצות בהן ישבו בהתחלה). כל קבוצה כותבת על דף כמה שיותר דברים שאנו יכולים לעשות למען הורינו. הרעיון הוא לכתוב רעיונות מעשיים להבעת הכרת תודה וכיבוד הורים, אותם ניתן לבצע באופן תמידי.
 - נערוך סבב בו כל קבוצה תקריא את מה שכתבה. הקבוצה המנצחת – זו שכתבה הכי הרבה דברים (ניתן להעניק ציופר או מדליה למנצחים...).
- דוגמאות:

- להכין ארוחת ערב במקום אימא
- לכתוב להורים מכתב תודה מפורט

בע"ה, חמ"ד של חופש תשע"ו
בסימן תרבות ואמנות
בין אדם לאמונתו, לעמו וליצירתו

- לעזור להשכיב את האחים הקטנים
- לסדר דברים שאימא בקשה שאסדר
- לארגן את האחים הקטנים ולהכין הפתעה כלשהי להורים

- נסכם : מצוות כיבוד הורים מופיעה כאחת מעשרת הדברות, ומכאן אנו יכולים ללמוד כמה היא בסיסית ומרכזית. בפעילות הזו התעוררנו להבחין בכל הטוב שהורינו מעניקים לנו. כמו שאמר בעל ספר החינוך, בשורש מצוות כיבוד הורים נמצאת הכרת הטוב שלנו כלפיהם. מתוך הכרת הטוב כלפי ההורים נתעורר גם להכרת הטוב כלפי הקב"ה על החיים שנתן לנו.

שלב ב' – "עשה" ו"אל תעשה" בכיבוד הורים

- נאמר לתלמידים : ראינו דרכים רבות לכיבוד הורים. אחד הדברים שמקובל לא לעשות הוא לא לשבת במקום קבוע המיועד רק להם.
- נשחק "משחק הכיסאות" : נדביק על כיסא אחד פתק "אבא", על כיסא שני פתק "אימא" ונפעיל מוזיקה. כשעוצרים את המוזיקה על התלמידים להתיישב על כל אחד מהכיסאות – פרט לשניים שכתוב עליהם "אבא" ו"אימא". מי שבטעות מתיישב או לא נשאר לו מקום – יוצא מהמשחק. כל סבב מוציאים כיסא אחד וילד אחד, עד שבסוף נשארים רק הכיסאות של אבא ואימא.
- נאמר : דבר נוסף חשוב הוא לשמוע בקול אבא ואימא, גם אם אנחנו לא מבינים למה.
- נשחק משחק "המלך אמר", אלא שבמקום "המלך אמר" נגיד "אבא אמר / אימא אמרה". כל פעם שהציווי יהיה עם ההתחלה של "אבא אמר / אימא אמרה" – צריך לבצע אותו. כשהמשפט ללא התחילית הזו – אין לבצעו. ניתן כמובן לבלבל את התלמידים (אח אמר / אחות אמרה / שכן אמר / דג מלוח אמר / המלך אמר).

סיכום – לאבא ולאימא באהבה

- נחלק לכל תלמיד לב (נספח 2) ובתוכו הוא יכתוב תודה לאבא / לאימא. כמה שיותר מפורט – יותר טוב.
- ניתן זמן לעבודה ונאפשר למי שרוצה – לשתף במה שכתב.

בע"ה, חמ"ד של חופש תשע"ו
בסימן תרבות ואמנות
בין אדם לאמונתו, לעמו וליצירתו

נספח 1 – פתקי משימה

קבוצה ראשונה – סכום כסף

בעוד שבועיים תתקיים פגישה משמעותית עבורך :
מאז כיתה א' קיבלת מידי חודש סכום כסף גדול מתורם אנונימי,
בו יכולת לרכוש בגדים, משחקים, ציוד לבית הספר וממתקים.
בימים הקרובים יגיע התורם לביקור בארץ ובמהלך הביקור תיערך ביניכם פגישה.
חשוב כיצד היית רוצה להודות לתורם על כל מה שנתן לך.
מה תאמר לו ובאיזו דרך תבטא את הכרת התודה?

קבוצה שנייה – עזרה רפואית

כאשר היית בן חודשיים התגלו אצלך בעיות רפואיות ובמשך חצי שנה היית מאושפז בבית חולים.
בחלק מהלילות הוריד לא יכלו להישאר לידך כיוון שהיה עליהם לחזור הביתה לילדים האחרים.
אחת האחיות במחלקה, שהתקרבה מאוד למשפחתך במהלך האשפוז,
התנדבה פעמים רבות להישאר ולשמור עליך מספר שעות לאחר שסיימה את המשמרת שלה.
במהלך השעות הללו הייתה מאכילה אותך ודואגת לך כאילו היית הבן שלה.
לקראת יום הולדתך הקרב החלטת שברצונך לבקר את האחיות,
ולהודות לה באופן אישי על מה שעשתה עבורך.
חשוב כיצד ברצונך להודות לאחות, מה תאמר לה ובאיזו דרך תביע את תודתך.

קבוצה שלישית - אירוח

בקיץ האחרון טסת למשך חודשיים לבני דודיך בארצות הברית.
במשך החודשיים בהם התארחת בביתם הדודים דאגו לך ופינקו אותך בדרכים רבות :
קיבלת חדר פרטי, אוכל מפנק ויצאת יחד עם בני הדודים לפארקים ולאתרים שונים.
הקיץ הגיע לסיומו ואתה שבת לביתך,
קעת ברצונך להודות לדודים על ההשקעה ועל האירוח הנעים,
חשוב מה ברצונך לומר להם ובאיזו דרך תביע את תודתך.

קבוצה רביעית - חינוך

המחנך המיוחד והאהוב שלימד אותך בשנתיים האחרונות לא המשיך השנה עם כיתתך.
במהלך השנתיים בהם למדת אצלו השקיע בך המורה באופן מיוחד.
כאשר התקשית בלימודים היה יושב איתך באופן אישי בחדר המורים,
ולפני מבחנים סייע לך להתכונן כראוי. גם בצד האישי חשת כי אתה לומד ממנו רבות,
וכי הוא משפיע עליך בהתנהלות מול חברים ובהתקדמות בביטחון העצמי ובמידות.
קעת לאחר שהמחנך עזב, ברצונך להודות לו על כל מה שקיבלת ממנו
ועל ההשקעה האישית שהשקיע בך.
חשוב מה ברצונך לומר לו ובאיזו דרך תרצה להביע את תודתך.

בע"ה, חמ"ד של חופש תשע"ו
בסימן תרבות ואמנות
בין אדם לאמונתו, לעמו וליצירתו

נספח 2 – פתקי תודה

